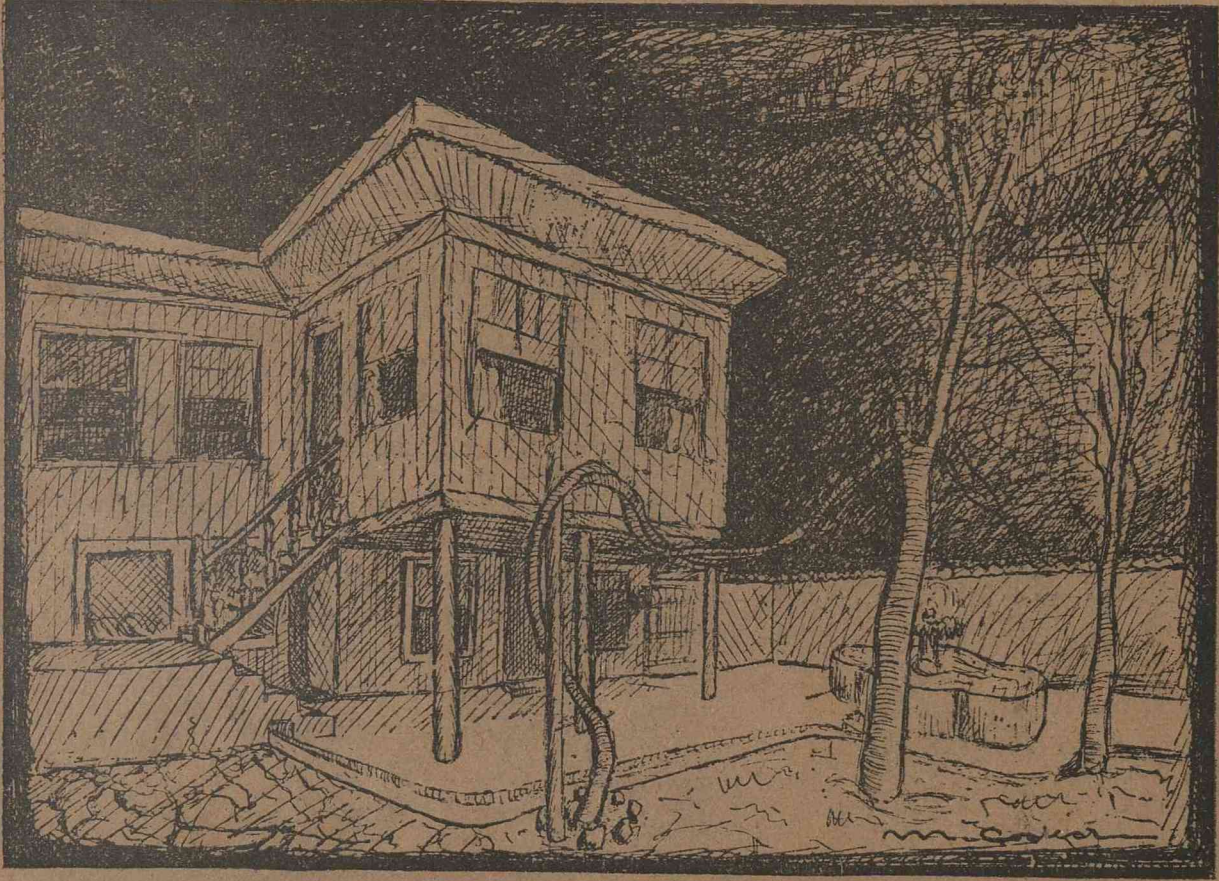

İNANÇ

Sanat Kültür Dergisi

Denizli'de Bir Ev Tipi : Muzaffer Çakar

DENİZLİ HALKEVİNDE

AYDA BİR ÇIKAR

SAYI : 96 - 97

OCAK - ŞUBAT 1945

YIL : 3

İÇİNDEKİLER

Halkevlerinin yıldönümü	İNANÇ
Çaybaşı	A. ULVI DARIVERENLİ
Pepouza	Yazan: CALDER, Çeviren: C. YEŞİLADA
Marcel Pagnol	IMAGES'DAN: HASAN BOZKURT
Sanat tekniği	MUZAFFER ÇAKAR
Denizli'den Çizgiler	
Felsefe ve Saçma	EKREM ALTAY
Peyzaj (Şiir)	HÜSEYİN YAĞCI
Bir Masal	TAHSİN SAYGUNİŞİK
Heykel (Şiir)	
Entellektüelin Kaderi (Şiir)	NECDET ŞENEL
Bir Tetkik Gezisi	İLHAN ÖZDİL
Sulh Dönüşü (Şiir)	HÜSEYİN YAĞCI
Marius	Yazan: MARCEL PAGNOL, Çeviren:
	HASAN BOZKURT
Olup Bitenler	TAHSİN SAYGUNİŞİK
Akşam (Şiir)	HAYATİ HANÇERLİOĞLU
Fotografla Olaylar	İNANÇ
Aynı Olayları	İNANÇ

Konuşma :

Mutlu Bir Yıl Dönümü

25 Şubatta halkepleri ve odaları kuruluşunun on üçüncü yıl dönümünü kutladık.

On üç yıldanberi, her Şubat ayında sayıları gittikçe kabaran bu millet evleri, kalkınmamızda, lâıyk olduğu ödevi görmekte daima hakikî yerini almıştır.

İnkılâp Türkiyemizde yaşayan bizler için iki türlü kültür kaynağına ihtiyaç vardır: Devlet, okullar yaparak, taze idraki geliştirilecek çocukları buraya sokmuş; uzun bir ömür boyunca devam eden öğretim işini eline almıştır.

Fakat, yüzde yüz vatandaşı okul yoluyla yetiştirmeye inkân var mı? Bunu, yer yüzünün hangi devleti sağlayabilmiştir?

Bizim genç Hükümetimiz, halk terbiyesini, halk kültürünü, millet selâmetinin en kuvvetli şartlarından biri saydığından, okul dışı, topluca ve pratik hayat kıymetlerini halka verebilmek için halkeplerini kurmuştur..

Bizim, henüz devam edememekte olan sosyal hayat şartlarımız için, henüz çeşitli sanat ve kültür malzemelerine sahip olamıyan şehir ve kasabalarımız için halkepleri hakikaten biçilmiş kaftandır. Bu kuruluşu düşünen ve hazırlayanlar nur içinde yatsın !.

Şehirlerimizi ve kasabalarımızı baştan başa gezelim: İnkılâbın en canlı örneklerini ve bu kasaba ve şehirlerimizin en güzel yapılarını bir bir bunlarda görmüyor muyuz ?

Halkeplerini halk da benimsemiştir. Başkanından komite üyesine kadar bütün uzunları, maddî bir arzunun bitmesiyle çalışılmıyan halkeplerine, halkımızın çok çeşitli sempatileri var. Düşünü, derneği, sözü, sazı, bilgiyi, sevgiyi hep orada görüyor.. daha neler...

Bir daha tekrar edelim: Kalkınma devrinde olan kasaba ve şehrimize özlediklerini vermesi her an mümkün olan halk odaları ve halkeplerimizi kuranlar nur için de yatsınlar..

İNANÇ

ÇAYBAŞI

A. UMI DARIVERENLİ

Delikliğinardan sonra Denizlinin en kalabalık meydanı (Çaybaşı) 30 yıl önceye kadar halkın toplanma yeri olmakta birinciliği elden kaçırmış iken o günden bugüne ikinci, üçüncü derecede kalmış bulunuyor. Çaybaşı, bir mahalle adı ve aynı zamanda mahallenin ortasındaki alanın ismidir. İki tarafı çay olduğu için böyle denmiştir. Başpınar, Eskikonak sularının birleşmesinden meydana gelen iki üç değirmenlik su (böyle suya Denizliler çay derler.) buradan akar. Çaybaşının gümrahlığını 30 - 40 sene evvel görmeliydiniz. Şimdiki ipekböcekçilik binasının Halepli hamamı sınırından Fazlı çeşmesine ve daha yukarıda değirmen yanındaki küçük İsmailoğlu Mustafa Efendinin kahvesine doğru, Saltak yolu semtindeki kahveci Şakirin kahvehanesinden Cami kahvesine kadar geceleri oturacak yer bulunmayacak derecede kalabalık olan bu dört yol ayırdı, meydanın, eski mektep binasının türkocağı haline konmasından sonra ne gibi devrimlere şahit olduğunu anlamak 50 - 60 yaşındakilerden dinlemekle mümkün olabilir.

İlmî konferanslar Çaybaşındaki Türkocağı binasında verilir, eğlenceler burada yapılır, fener alayları burada tertip edilir, Maşalalar (1) bu meydanda yakılırdı. Buradaki cami kahvesi, Muhaciroğlu kahvesini işleten Abdürrahman kahvesi, kahveci Şakirin kahvesi o zamanın ünlü kahveleriydi. Hepsi birbirine benzer eski tip. Taban toprak, kenarlarda peykeler, sedirler, hasır iskemleler, kış ise orta yerde bir soba, ma-

saların üstünde dolu bir karcı bardağı (2), bir billûr (3) bir de sigara yakmak için tenekeden yapılmış, üstünde bir köz bulunan saplı bir ateşlik. Mevsim yaz ise çay boyunca sıralanmış iskemleler, hasırlar, masaların üzerinde aynı şeyler. Kahve fiatları - (Denizli tabirince) - ispanaktan ucuz. 4 fincan kahve on paraya. Her gün para vermek âdet değildir, bir ay içilen kahve ocağın iki tarafında bir yere ak toprakla çizilir. Ay başında çeteleye bakılarak hesap görülür. Kışın içerde bol bol kök odunu yandığı için peykelerde oturanların mangallarına kürek kürek göz yetiştirilir. Karlı, yağmurlu havalarda kahvelerin içi kapiya kadar zingilzik (4) dolu. Yazın çay boyunca sıralanan halk meydanı ve yolları tamamen denecek kadar doldurur. Bugüne nazaran geçinme çok kolay olduğundan herkes refah içinde geç vakte kadar çarşıda, işinde yorulan halk akşam üzeri ve yemekten sonra buz gibi berrak akan çayın iki tarafında, kendi akranlarıyla, şakalı, matraklı sözlerle eğlenip hoşça vakit geçirirlerdi.

Ne yazık ki senelerce birinciliği bırakmamış olan Çaybaşının bugün pabucu dar ma atılmış, Delikliğinar bu şerefî kazanmış bulunuyor. Çaybaşının eski kalabalığı, eski şenliği kalmamış, fakat çay yine yerinde akıp durmakta.

(1) Meydanda, yüksekçe bir yerde çira yarmalarının çıkardığı ışık. (2) Testiye Denizlide bardak denir. (3) Cam bardak. (4) Hıncahın mukabilidir. Denizlide kullanılan kelimelerden.

PEPOUZA (*)

Yazan: W. H. BUCKLER, W. M. CALDER W. K. C. GULTHERIE

Çeviren: Cemal YEŞİLADA

314. Bekillide, bir ev duvarının içinde, yan parçaları, başlığı, ve dört uclu rozeti ihtiva eden bir heykel kaidesiyle mermerden bir nişan taşı (sütun) vardır. Yüksekliği 0,51; genişliği 0,34; harfleri 0,02 den 0,025 kadardır.

315. Bekillide, yukarı camiin sokak köşesindeki duvarının içinde alt tarafı örtülmüş silindir şeklinde kireç taşından yapılmış bir sütun vardır. Görünen kısmının yüksekliği 0,95; çapı 0,49; harfleri 0,02 dir. Kitabeyi çevreleyen hâkkedilmiş gerçeyenin üst ufki hattı tepeden 0,56 dir. Kitabenin yüksekliği 0,18 dir. Şimdi bir çok harfleri silinmiştir. Lâkin tabı üzerinde bu harflerin tertip tanzim, ve şekillerini kâfi derecede gösteren izler durmaktadır.

316. Bekillide, mezarlık duvarında, alt tarafı kırılmış kireç taşından bir nişan taşı (sütun) var. Yüksekliği 0,74; genişliği 0,56; kalınlığı 0,15; harfleri 0,025 tir. Zeminde, çok silinmiş, iki resmin başları vardır. Üst pervazda "Etovs 6k., vardır. A.D milâdisine 135 - 136 mezar taşının, resimlerin altındaki kısmı, kaybolmuştur.

317. Bekillide, bir avluda, altı uclu rozeti ihtiva eden yan parçalı "palmette,, (hurma yaprağı şeklinde saçaklı mimarî ziynet) ve başlığı ile kireç taşından yapılmış bir nişan taşı (sütun) vardır. Zeminde başları silinmiş iki kadın resmi vardır. Nişan taşının yüksekliği 1,14; genişliği 0,50; kalınlığı 0,20, harfleri 0,015 den 0,025 kadardır. Tarihi birinci yahut ikinci asırdır.

318. Bekillide, bir kuyunun yanında dibek taşı olarak kullanılan bir taş vardır. Esas kısmı yukarıdan kesilmiştir. Yüksekliği 0,37; genişliği 0,61; kalınlığı 0,45; harfleri 0,03 tür.

(*) W. H. BUCKLER, W. M. CALDER, W. K. C. GUTHRIE'nin "MONUMENTA ASIAE MINORIS ANTIQUA,, adlı eserinden tercüme edilmiştir.

319. Üç kuyu, köyün takriben 500 metre batısında bir kuyunun yanındadır. Burada mermerden bir "Stele,, nişan taşı, sütun vardır. Yüksekliği 1,11; genişliği 0,57; kalınlığı 0,17; harfleri 0,02 dir.

Zeminde, bir geri üzerinde kabartmaları silinmiş ayakta duran bir kadın, sol tarafında bir raf üzerinde kilitli bir snadık bir tuvalet şişesi, bir iğ, ve bir öreke; sağ tarafında, bir desti, bir tarak, bir sepet vardır.

320. Karapınarda, aşağı Menderesin sağ kenarından bir kaç metre ötede ve Bekilli toprağında bulunan Karapınarın yanında kazıldığı söylenilen bir kürsü "Cathedra,, var. Beyaz mermerden olan bu kürsünün her iki tarafında bir sandalyenin ayaklarını ve iki perçin çivisi gösteren hafif kabartmalar var. Arkanın yukarı kenarı ve sağ kolun küçük bir parçası kırılmıştır. Bu kürsünün yüksekliği arkadan 0,70; önden 0,39; genişliği 0,47; kalınlığı 0,49; harfleri 0,05 den 0,07 kadardır.

321. Bekillide, bir şekerci dükkânında, üç kuyudan geldiği rivayet edilen beyaz mermerden bir desti (meşrebe). Yüksekliği 0,07; genişliği 1,04; kalınlığı 0,62 dir. Dibinin derinliği (dıştan) 0,23, dibinin derinliği (içten) 0,12 dir. Dibinin iç çapı 0,36 dir. Kitabenin başlangıcında ve sonunda lâtin haçları vardır. Ön ve arka kenarlarda, ikinci nüshada harfler 0,025 tir.

322. Bekillide, bir avlu duvarında, beyaz mermer parçası, sağ tarafının yukarısından ve aşağısından kırılmış, galiba sol taraf tamamdır. Yüksekliği 0,22, genişliği 0,48, harflerin yüksekliği belli değil. Fakat takriben 0,07 den 0,09 kadardır.

323. Bekillide, bir ev duvarında, üst pervazı yazılı beyaz mermer parçası. Yüksekliği 0,27; genişliği 0,32; harfleri 0,04 tür.

324. Üç kuyuda, saray duvarında, pürüzlü taş. Yüksekliği 0,23; genişliği 0,60; harfleri 0,015 ten 0,03 kadardır.

(İlk dört harfin ölçüsü 0,035) tir.

Bu fena yazı on ikinci asra kadardır.

325. Bir sahring içinde bulunan bir sü-tun, bir direk, yukarısı kırık, kireç taşı blo-ku. Yüksekliği 0,33; genişliği 0,53; harfle-ri 0,025 ten 0,037 kadardır.

326. Bekillide, bir ev duvarının içinde, pürüzlü taş, yüksekliği 0,17, genişliği 0,45;

harfleri 0,015 ten 0,04 kadardır. Bu kita-benin tarihi dördüncü asırdan altıncı asra kadar olduğu anlaşılıyor.

"KTnua,, hak vergisi, fazlı ve kemal mânasına geldiğinden, takriben onuncu as-ra kadar umumî ve müşterek değildir. Bel-ki de burada "Ec yov,, mânasını ifade edi-yor.

PELTAE

327. Süllerden Çivriye giden yol üze-
(Devamı 13 üncü sayfada)

Yurd Dışından

MARCEL PAGNOL

Pagnol, geçen hafta Emile Fabre tarafından kendisine tevdi edilen muharrirler cemiyeti reisliğini kabul ederken, acaba, hayatını kazanmak için profesyonel boksörlük yapmağa mecbur kaldığı devirleri hatırladı mı?

Zira Topaze'in müstakbel muharriri kendisini tedrise vakfetmiyordu. Bi-lâhara bu sanata girmesi, bizzat kendi dediği gibi, muvakkaten maişet vasıtası olsun diyyedir. Marius, Fanny, ve Cézar'ın "babası,, tiyatroyu kanında taşıyordu. Daha on altı yaşında iken Marsilya lisesi sıralarında, lâtîn şairinin ilham ettiği Catulle trajedisini yazdı. Fakat, bir ilk mektep muallimi olan babası onu bu kulakla dinlemi-yordu. On sene onu lisede, ağıltan ölecek bir edebiyatçı olması için okutmamıştı. İpotek muhafızı veya sicil müdürü yapacaktı.

Yalnız genç Marcel, peder kesesine muhtaç olmadan hayatını kazanmak ve kendi yolunu takip etmek istiyordu. İşte o vakit profesyonel boksör oldu. Horoz sıklet olarak, ve altı frank mükâfatı kazanmasıyle neticelenen ilk maçını yaptığında daha lisede talebe idi. Ringe ikinci defa, Aix - en - Provence'da çıktı. Bu defa mür-kâfat daha mühimdi. On iki frangı elde etti. Fransız tiyatrosu namına bereket ver-sin ki muvakkaten muallimliği intihap etti. Böylece Paris'e geldi, ve Théâtre des Arts da Jazz'ı temsil edeceğine haber vermek için Condorcet lisesinin kapısında Ro-dolphe Darzens'in iki saat beklediği güne kadar İngilizce okuttu.

Fakat onun genç başına, muvaffakiyet tacını getiren Topaze oldu. Her ne kadar daha sonra temsil edilmişse de bu piyes Jazz'dan evvel yazılmıştı. Bu eserin mâna şümülüne ve paradoksuna rağmen ruhunda taşıdığı ahlâk dersini anlamak şerefi, serbest tiyatro üstadı Antoine'a aittir. Pagnol piyesini beş tiyatroya takdim etti. Yazı aynı gün her birine yollandı. Hepsi de kabul ettiler. Antoine'da bunlardan-dı. Pagnol'u, kendinin hiç düşünmediği Théâtre des Variétés müdürü Max Maurey'e gönderdi. Antoine'in tesiri ile Maurey Topaze'i okudu, yüzünü ekşitti ise de netice-de kabul etti. "Bulvar,, değildi. Eserin muvaffak olacağına pek az inanıyordu. O ka-dar az inanıyordu ki Lefaur, Pauley ve Jeanne Provaot'un ilk provası yapılırken dekorular girip çıkıyorlar, ölçüyorlar, bağırıyorlar ve büyük çekiç darbesiyle diğer bir komedinin dekorlarını deneyorlardı. Fakat bu dekorlar hiçbir vakit takılmamış-tır. Topaze iki sene sahneyi tuttu. Hattâ Théâtre des Variétés'den piyesi geri çek-mek için Pagnol'un müdahale etmesi lâzım geldi.

Artık Topaze dünyanın her yerinde oynanıyordu. Pagnol "Neoir benim ka-zandığım,, diye tekrar etmekten durmuyordu. Onun kazandığı zafer ve milyonlardı.

"IMAGES,, den

SANAT TEKNİĞİ

Muzaffer ÇAKAR

Bir san'at eserinde esash iki unsurdan biri süje diğeri tekniktir.

Sanatkâr hislerini geçmiş, hal ve gele-ceğe ait teknikte ifade eder, yani tekniği ya hemen yaşayan, veya artık antik kabul edi-len bir tarz, veyahut da henüz bilinmeyen bir tekniktir ki işte bunu geleceğe ait diye vasıflandırıyoruz.

Bu yazımla mevzu ve tarzın birbirin-den ne kadar uzakta olduğunu anlatmak; her, teknikte yenilik yapan sanatkârın, han-gi şerait altında tenkit edildiğini, ve yaşa-dığı devirde tekniği yüzünden ekseriya harikulâde mevzuun da inkâr edildiğini göstermektedir.

Bir san'at eseri alalım, farzedelim ki yaşayanların hepsine ve yaşamış olanların bütününe bu eser hakkında fikirlerini sor-mak kabildir. Böyle bir ankette şunların tesirlerini açıkça göreceğiz:

- a — Münekkidin yaşadığı devir,
- b — Münekkidin bulunduğu sosyete,
- c — Münekkidin entellektüel derecesi,
- ç — Münekkidin fikrini söylediği an-daki psikolojik durumu,
- d — Münekkidin fikrini söylerken baş-kasının tesiri altında kalıp kalmaması.

Bir nisanın bu kadar muhtelif fonksi-yonlarla vereceği cevap muhakkak ki baş-kalarından ayrı olacaktır, bu hale göre aynı düşünen, bir mevzuda aynı kabullü iki insan olamayacağına göre, hata ile bunların birleştiği bazı noktaları umumi-leştirip bütün neticeleri sanatkârın fikri ile mukayese etsek idik:

Eğer eser eskiye ait teknikte ise, eski-ler beğenecek ve hoşlanacaklar, haldekiler ise kısmen beğenecekler kısmen de kifayet-siz bulacaklardı, bu teknikteki sanatkârın fikri - kendisini kifayetsiz bu'lanlara kızmış olması hariç - münekkitler tarafından keşfedilmiş olacaktı, haldekilere göre iyi derecede muvaffak olmuştur.

Eğer eser hale ait teknikte ise, eskiler gülecekler saçma bulacaklar, yeniler bu tekâmül etmiş san'atı alkışlayacaklar, bu

teknikteki sanatkâr çok memnun olacak çünkü düşünceleri ve arzusu - ufak tefek farklar hariç - münekkitlerin aynıdır, hale göre, sanatkâr fevkalâde kıymettedir.

Nihayet eser geleceğe ait tekniktir, es-kiler bu saçmalık karşısında asabileşerek tamamen, yenilerin de büyük bir kısmı ile inkâr edilecektir, haldekilerin pek azı bu eserde bir şeyler sezecekler, fakat ifade edemeyeceklerdir; işte bu teknikteki sanat-kâr, fikrini izaha kalkacak, anlatmağa uğ-raşacak, didindikçe faydasız olduğunu an-layarak kendine güldürdüğü bu cemiyetten daima fena muamele görürken, anlatama-dıklarını o nesil'den sonrakiler izahsız an-layıp, onlar için hal tekniğindeki bu eser harikulâde kıymette olacaktır.

Dikkat edilirse her müşahit tekniği tenkit eder, halbuki eserde esas süjedir.

Teknik, sanatkârın süjeyi - her ne şe-kilde, olursa olsun - ifadede kullandığı bir vasıtaadır. Onun için eğer lâzımsa, eser-de en son olarak tekniği nazarı itibara al-malıdır.

Denizli'den çizgiler

C.H.P. Başkanı : Hulusi ORAL

FELSEFE ve SAÇMA

Ekrem ALTAY

Ötedenberi memleketimizde halk arasında filozof deyince, kır saçlı, yağlı ya kalı, kirli kırıvatlı, şişman, kalender bir adam ve felsefe deyince de saçma ve palavra hatıra gelir.

Bu kır saçları ensesine dökülmüş şişman adamın tevazu perdesinin altında gizlediği bir gururla, karşısındaki insanları bir hiç görerek, istihfafla gülümseyerek, kâinatın en gizli sıralarını hemen o anda ve yalnız kendisi çözüverecekmiş gibi saçmalaması felsefedir.

Soyutlaşmış bazı kavramlar üzerinde (adalet, hürriyet, müsavat gibi) muhtelif bilimlerin kırpıntılarına - sanki hepsini biliyormuş, hepsinden vukufu varmış gibi - bir araya getirerek anlaşılmıyacak şekilde saçmalaması felsefedir.

Bu adamın bilmediği yoktur. Her şeyden anlar, neresine dokunsanız; nereden sorsanız; size derhal en derin en mufassal malumatı verir; bir şairin dediği gibi "Bir vur; bin dinle kâse-i fağfurdan.."

Bilgisi sanki göbeğinde toplanmış olan bu peygamber taslağı olan adam, yıldızların hareketlerinden mâna çıkarır, gelecekte, görünmeyen, esrarengiz hareketlerden dem vurur, herkese doğru yolu gösterir. Övle ya bilimin, kâinatın esasını bilen filozof âlemin genel gidisatına da keskin görüşleriyle nüfuz edebilir.

Bu adam aynı zamanda doktordur. Doktor olmak için tıp tahsili yapmak şart değildir. Kendi hayatının geniş tecrübeleri vardır, bu geniş tecrübelerine dayanarak "Hangi yemekler vücuda faydalıdır?..", "Hangi gıda'ların hazmi kolaydır?..", konuları etrafında her yerde sizi tenvir edebilir. Bu yüksek fikirler, parlak cümleler felsefedir.

Bu adam aynı zamanda bir ..cemiyet mütehasısıdır.. "Havatta muvaffak olmanın sırları..", "Büyük adam olmanın şartları..", "Hayatı nasıl anlamalı.., vesaire.. gi-

bi hayatın, cemiyetin derin muammalarını bir iki kalem kırpıntısı ile çözüverir, bu da felsefedir; hayatın felsefesi...

Bu adam şairdir de; derin tasvirleri, karmaşık, çelişik fikirleri yanyana getirmek suretiyle yazdığı şiir "felsefi şiirdir.., Uzatmıyalım bunun gibi herhangi bir konunun herhangi bir branşın lâfını yapmak onun üzerinde anlaşılmıyacak şekilde saçmalamak felsefedir. Böylece, sporun felsefesi, dansın felsefesi, sinemanın felsefesi, velhasıl bildiğiniz her şeyin üzerinde kimsenin anlamıyacağı şekilde saçmalar yapabildiğiniz zaman, o şeyin felsefesi olmuş olur.

Şüphesiz hakikî filozof bu şekilde bir dejenere tip, hakikî felsefe bu gibilerin hezeyanları olarak kabul edilirse; felsefe de yüzde beş yüz saçmadır. Fakat haddizatında ne bunlar felsefedir, ne de felsefe saçmadır. Kıyamet şundan kopuyor; evvelâ bir takım saçma, anlaşılmıyacak şeyler yazılıp söyleniyor ve bunlara da haksız olarak felsefe deniliyor. Sonra dönüp "Felsefe saçmadır deniyor. Ne saçmalara felsefe demeğe ne de felsefeye onu anlamadan saçma demeğe hakkımız yok. Aksi halde Pascal'ın "felsefe ile alay etmek, gerçekten felsefe yapmak demektir.., sözünü hatırlatırım.

PEYZAJ

Yeşil kadife renkli körpe nar dallarının
Hazla gölgelediği salkım kokulu bähçe.
Mavi ürperişinden ufuklardaki ayın
Nefis renkleri taşıyan müphem rüyalı gece.
Yıldızlar gülüsürken ümit akar semadan
Bulut ülkesindedir pembe hayat renkleri.
Hıdırellez yağmuru çiçek saçan drumadan
Yeşil bir duvak örter sabah sabah her yeri.
Akşamların ufkunda bahar gölgeli hülya
Erguvan vâdilerde gurupla yıkanır her an.
Uykulu iklimlerde kanat açan manolya
Sabah aydınlığında koku taşıyor sıldan...

Hüseyin YAĞCI

BİR MASAL

Sabahı güler bir yüzle beklediğim
Senin için..
Ve akşamları,
Uykulu gözlerimle ellerinden tutup
Seni, ılık hülyalarımın koynuna yatırmak
Ve, yeni bir dünya yaratmak için beklerim.

Yaz günleri,
Gölge dolaşır peşimde.
Ona yakarım: sensin!
Alın yazım gibi sürüklerim seni
Gittiğim yere..

Dudaklarım, bir gurbet türküsü gibi
Seni heceler akşamları..
Bir kuş uça mavi göğlümde
Selâm iletmek isterim sana..
Telgraf tellerine bakarım
Haberin gönlümü yakar..

Bir yeşil ot görsem tazeliğin,
Rüzgârla sallanan bir buğday sapı
Boyunu aklıma getirir.
Çocukları görünce ellerini hatırlarım,
Ve akşam olunca da
Gözlerin gönlüme dolar..

Fakat, bunlardan haberin var mı çocuğum?
Ben, bir masal söylüyorum ki ömrümce:
Kurtlara, kuşlara,
Dağlara, taşlara!

Tahsin SAYGUNİŞİK

HEYKEL

Eski bir Yunan heykeli önündeyim:
Hatları kıvrım kıvrım
Etekleri atlas bir yelken gibi
Nerdeyse uçacak.
Kör gözlerini güneş doldurmuş,
Saçlarındaki rengi yıllar soldurmuş
Bir Yunan heykeli.
Hayran oldum kendisine
Ve dedim:
"Duyuyor musun ben kadar?
Ben ki yaşayan insan oğluyum
Derdim var dağlar kadar.

Üzülmesem derim hiç bir şeye
Yapamam..
Hastalar beni ağlatır,
Üzgünler beni üzer
Göz yaşına dayanamam..
Sürükler beni, her şeyi duyan ruhum
aprak yaprak...

Kör gözlerini güneş doldurmuş,
Saçlarındaki rengi zaman soldurmuş
Heykel, cevap vermedi ben Tanrı kuluna..
Bekledim konuşsun dudakları,
Baktım boş yere gözlerine.
Onu nihayet, titreyen ellerimle yerinden
söküp

Kendimi oturtmak istedim yerine..

Tahsin SAYGUNİŞİK

Entellektüelin Kaderi

Siyah mürekkep kokan yaprakların,
Üstünde ağırlaştı göz kapakların.
Ciltler dolusu kitaplarda:
Kaç baharın ölgün yatıyor..
Ve dışarda gün doğuyor,
Gün batıyor!
Uzakta kaldı, çok uzakta,
Çocukluğunun yalancı dünyası;
Kâinatı kucaklamakta
Zavallı kafatası!
Bahara hasret çeken
Arzuların uyanık.
Bir çöle düşmüş ki yolun;
Bağrı yanık.
Feri sönmüş gözlerin,
Ve saçlarda ak..
İstersen eğer menzile varmak!
Her günah meyvası koparmak
Yasak!
Eseflenme fakat,
Bir uzak.
Fecri müjdeliyor
Her basamak!
Ciltler dolusu kitaplarda
Kaç baharın ölgün yatıyor,
Ve dışarda gün doğuyor,
Gün batıyor...

Necdet ŞENEL

Bir Tetkik Gezisi ve Düşünceler

İlhan ÖZDİL

Mevsimi olmamasına rağmen tatil günlerinden hiç olmazsa birini boşa harcamış olmak için bir tetkik gezisine çıkıyoruz.

İstifadeleri inkâr kabul etmiyecek dercede olduğundan tertip edenlere teşekkür etmeliyiz.

Yakın zamanlarda kazandığı fabrika ile büyük bir inkişafa kavuşan ileri kasa-balarımızdan Nazillinin ileri şehir anlayışını belirten muntazam sokaklarından geçerken bir an bizim "Yeşil diyar,, ı düşündüm. Bildim bileli, oldum olalı hep o diyar. Ve gene düşündümki "hep o diyar,, o'maktan çıkması için onun da yeniden dirilen bu şehirler gibi bir felâket mi görmesi lâzımdı?

Allah korusun amma felâketlerin acısını tadanlar birçok hakikatleri daha yakından görmek ve anlamak fırsatını bulmuşlardır. Ve bu felâketler onlara benliklerini, varlıklarını duyuran, şahlanmalarına vesile olan bir kırbaç tesiri yapmıştır.

Fakat hiç olmazsa birbirimizden örnek almasını veya kıskanmasını da bilemezmiyiz. Her zaman iyi sayılmayan bu şey yarışmalarda hız verir.

Konuyla dönelim; yolumuza yeni yapılmakta olan fabrika şosesine girmekle devam ediyoruz. Ve serpiyerek yürüyoruz. Havada âdeta birer bize yardım ediyor, ve bu kış gününde sıcağını bizden esirgemiyor.

Çabuk geçtiğini tahmin ettiğim bir zamandan sonra Devlet elinin yarattığı muazzam âbidenin karşısındayız. Fakat bu azamet içeri ve girmeden tamamen kavramak kabil değildir.

Ancak içeriye girdikten sonradır ki; insan neden en i'eri ferdivetçi devletlerin bile bugün devletçi'ğe döndükleri sorusuna

bir cevap bulabiliyor. Ve bilhassa "etotizmin,, bizdeki söz götürmez lüzumunu daha iyi kavırıyor. Ve gönül istiyor ki vatandaşların devlet masraflarına candan iştirakile devletin yapıcı eli yurdun nice köşelerini böyle devasa âbideler'e doldursun. Bu kıymetli eserin iyi ellerde olduğuna hiç şüphe yok. Ve bu ellerin Türk teknisyenlerine ait olması da haklı olarak göğsümüzü kabarttı. Fabrikanın randımanı ise ayrı bir öğünç konusudur. Fabrika ailesinin samimî kaynaşmalarına sahne olduğu anlaşılan büyük salonda bunlardan mahrum olan bizlerin gıpta nazar'arımızı çekmekten geri kalmadı.

Ya'nız bu arada bir noktaya dokunmak istedik. Belki bu noktayı pek önemsiz sayanlar bulunabilir. Fakat teknik harikalar karşısında ancak hayranlıkla açılan gözlerimiz bir noksan olarak bu gibi şeyleri görebiliyor.

Sayısız makinenin büyük bir sürat ve gürültü ile çalıştığı kombinelerin içinde ekserisi kadın olan işçinin bir iş elbisesine malik olması daha iyi olurdu zannediyoruz. Oysaki fabrikada ıskarta olduğunu söv'edik'eri metrelerce kumaşa rastladık. Salkım saçak gezmenin tehlikeleri ayrıca belirtildiğine göre bütün işçilerin istinasız "işçi tulumu,, içinde olmaları acaba daha iyi olmaz mı?

Bu düşüncemizin tamamen iyi niyetlerden doğduğunu tekrar etmek isteriz. Daha ziyade yaz'lık olan "Gıdıgıdı,, ile yaptığımız yolculuk gezintimize son veriyor. Memleketimizi daha yakından görmek ve tanımak fırsatını veren bu gibi öğretici gezilerin daha geniş çapta tekrarını arzularken, memleketimizin her köşesini devlet eliyle dumanlar püsküren fabrika bacalarıyla donatılmış görmek en iyi dileklerimizdir...

DÜNYA TİYATROSUNDAN ÖRNEKLER

No. 7

MARIUS

Marcel PAGNOL

Hasan BOZKURT

HONORINE

Sizden otuz yaş küçük olduğunuz farkında mısınız?

PANISSE (Büyük bir ciddiyetle)

Evet, fakat bunda benim kabahatim yok.

HONORINE

Neticede ne olacağımı bilir mısınız?

PANISSE

Ne isterse bulacak. Para, elbise, mücevherat...

HONORINE (Başını şüpheli bir ifade ile sallayıp)

Biliyorum! Siz cömert bir erkeksiniz. Fakat korkarım ki en lüzumlu olan eksik kalacak.

PANISSE

Hangi en lüzumlu?

HONORINE

Anlarsınız siz onu.

PANISSE (Gülümser, bıyıklarını bükerek doğrulur.)

Haydi Marine... Bilmediğiniz bir şeyi söylemeyin!

HONORINE

Aşktan daha üzel hiç bir şey yoktur.

PANISSE (Aynı oyun)

Evet ben de aynı fikirdeyim.

HONORINE

Fakat bunun için 18 yaşında olmak lazım.

PANISSE (Aynı oyun)

İyi, küçük tamam 18 yaşında.

HONORINE

Ya siz, 50 yaşında.

PANISSE (Şeytani)

Yalnız benim 600.000 frankım var.

HONORINE

Ah, benim zavallı Panisse'im gecelik gömleklerin cebi yoktur! Ben sizin menfaatiniz için söylüyorum. Yoksa siz kızım için çok iyi bir kıs-

metisiniz. (Bir an hayale dalar.) Fakat ne vakit bu işi düşünür ve size bakarsam gözümün önüne, tavanı delecek bir çift boynuz geliyor.

PANISSE (Sıkıntılı)

Siz adlanıyorsunuz, işte bu kadar. Benim sizden istediğim evet demenizdir. Öte tarafını bana bırakın.

HONORINE

Pekâlâ, ben gidip onunla konuşacağım. Bir kaç gün içinde size cevap veririm.

PANISSE

İyi. Bir kaç gün içinde. Bekliyeceğim.

HONORINE

Yalnız sizin mağazanın hesaplarını tetkik etmek isterim. Tecessüstüsten değil Panisse, anne şefkatinden.

PANISSE

Yarm sabah gel, her şeyi izah edeyim.

HONORINE

Peki, yarm veya yarından sonra. O kadar acele değil. Benim itimadım var. Fakat, bak, Fanny geliyor. Mağazaya şimdi gidebilir miyiz

PANISSE

Arzuunuz üzerine!

HONORINE (Bağırır)

Marius!

MARIUS (Sesi kulisten işitilir.)

Buyurun!

HONORINE

Ben gidiyorum! Eğer müşteri gelirse meşgul ol!

MARIUS (Kulisten)

Pekâlâ! Geliyorum.

PANISSE (Hafif sesle.)

Söyleyin bakalım, Fanny ile Marius arasında her hangi bir his var mıdır dersiniz?

HONORINE

Şüphesiz var! Ve bu pek tabiidir!

PANISSE

Niçin?

HONORINE (Soğuk bir şekilde.)

Çünkü cumartesi akşamları kulübede ekseriya beraber yatarlardı.

PANISSE (Şaşırarak.)

Anlamadım Honorine, nasıl dediniz, nasıl?

HONORINE

Evet! Ne yapalım, kulübede bir beşik vardı.

PANISSE (Çıkarak.)

Ah! Çapkın beni korkuttun.

HONORINE

Haydi damadım, geliniz. Hem korkarsınız hem evlenmek istiyorsunuz.

(Çıkarlar. Marius öndeki kapudan girer. Satıcıların bağırmaları izjtilir. Fanny eşikte görünür. üzerinde yeşil renkli güzel bir elbise vardır. O, kendisini baştan ayağa kadar süzmekte olan Marius'e yaklaşır.)

DOKUZUNCU SAHNE

FANNY, MARIUS

FANNY

Ne bakıyorsun böyle?

MARIUS

Çok güzel bir gömleğin var!

FANNY

Onu bana annem yaptı. (Bir an geçer.) İçinde ne olduğunu görmek ister misin?

MARIUS (Çok sıkmış.)

Böyle bir şeyden korkacak insan olmadı mı bilirsin.

FANNY

Sen mi? Joliette'in yanına kadar koş koş kaçarsın!

MARIUS

Öyle mi zannediyorsun

FANNY

Evet. Sen daima düşüncelere dalmış duruyorsun. Bir kız sana bakarsa gözlerini öne eğiyorsun.

MARIUS

Sen bir az bak da öyle oluyor mu anlıyım!

(Fanny ona yaklaşır ve gözlerinin içine bakar. Azar azar yaklaşır, arzu kıvılcımları nesreden nazarlarını tatlılaştırır. Marius şaşırır. Gülmek ister, beceremez, yüzü kızarır, göz.

lerini öne eyer omuzlarını silkerek der.) Çok belâsın!

(Fanny gülmeğe başlar, kapıya kadar yürür ve geri döner, gene güler). Böyle neye gülüyorsun?

FANNY

Hiçbir şey! Pekâlâ, Régence kahvecisinin kızına bakmağa cesaret edebiliyor musun?

MARIUS

O kız kim?

FANNY

Senin tanımadığım bir kız! Sana bir nazar atmak için günde iki defa geçer buradan. Görüyorlar zannediyorsun değil mi?

MARIUS

Uzun boylu kumral kız mı? Onunla bir defa dahî konuşmadım.

FANNY

Sebebi, bir kız, etrafında dolaşiyor dahi olsa ona hislerini açmak iktidarına sahip olmamıştıdır.

MARIUS

Sen böyle şeylerden anlamazsın!

FANNY

Ben çok iyi anlıyorum ki sen çekingensin! Bir kız seni öpmeye gelirse sen baygın düşeceksin!

MARIUS

Sen beni öptüğün vakit bayılmamıştım amma!

FANNY

Ben mi? Seni öptüm mü?

MARIUS

Evet.

FANNY

Ne vakit?

MARIUS

Çok zaman evvel. Bir akşam rıhtımda saklambaç oynarken. Ben on beş yaşında idim, sen de on bir veya on iki yaşındaydın.

FANNY

Hatırlamıyorum.

MARIUS

Kahve çuvalarının arkasında idik, sen birdenbire nah! Şuradan öptüverdin. (Yanağını gösterir).

FANNY

Ben mi

MARIUS

Evet, sen. Hem bir defa da değil. Başka bir

gün de Rive - Neuve rıhtımında... Hakikaten unuttun mu?

FANNY

Biliyorsun ki saklambaç oyunu daha ziyade oğlanları öpmek için oynanır.

MARIUS

A! Başkalarını da öptün mü?

FANNY

Belki evet!

MARIUS

Kimi

FANNY

Victor, Mathieu, Louis... Bütün bizimle oynayanları.

MARIUS

Bak, bak.

FANNY

Ya sen, sen başka kızları öpmez miydin?

MARIUS

Hatırlamıyorum.

FANNY

Ben çok iyi hatırlıyorum ki Cesérine'i bir defa okşadım, o da sana buseler vermişti.

MARIUS

Başka bir defa, onu, benimle mahzende saklandığından dolayı tokatlamıştım.

FANNY

Oh! Zavalılık! Seninle saklandığı için ben onunla alay ederdim! Sen ne anlıyordun?

MARIUS

Hiç, lâf olsun deye söylemiştim.

Pepouza

(Başı 6 ıncı sayfada)

rinde, kavaklardan üç mil mesafede eski bir kasabanın yerinde, kireç taşından bir taht veya kürsü. Bu kürsü veya tahtın üst pervazı kırılmış, alt pervazı da örtülmüştür. Yüksekliği öltülmüş, genişliği 0,70; kalınlığı 0,69; harfleri 0,015 ten 0,02 dir. Sol tarafında iki, yapraklı dalcık ve kumrular arasında kazılmış bir kemer (tak, kubbe) içinde ikisi de (hâkkedilmiş) düz bir haç vardır.

Yukarı mevkii tarif edilen mahal "W., şeklinde Menderes vâdisini çevreleyen, tepelere doğru uzanıp bir vâdideki tepecğin etraf ve arkasındadır.

FANNY

Bu cinsten şakalar yapmazsanız çok iyi etmiş olursunuz. Bilhassa şimdi.

MARIUS

Neden «şimdi»

FANNY (Esrarlı)

Sebebi var.

MARIUS

Değişen ne var?

FANNY (Aynı oyun)

Bir şeyler..

MARIUS

Neler?

FANNY (Karar vermiş gibi görünür)

Kimseye söylemeyeceğine söz veriyorsan anlatayım...

MARIUS

Benden sır çıkmıyacağımı bilirsin!

FANNY

Öyle demek âdet olmuştur, fakat sonra söyleme zevki için her şey tekrar edilir.

MARIUS, (Sabırsız)

İstemiyorsan söyleme, ben seni zorlamıyorum.

FANNY

Dinle; zannediyorum ki evlenmek üzereyim.

MARIUS

Sen mi?

FANNY

Evet.

MARIUS

Kiminle?

FANNY

Henüz hiç kimse bunu bilmiyor, ilk defa olmak üzere sana söyleyeceğim, çünkü senin nasi hatine ihtiyacım var.

MARIUS

Pekâlâ. Kiminle?

FANNY

Bedbaht değilim, midyelerden de şikâyetim yok. Fakat memurlar kullanılan bir işin başında olmayı tercih ederim.

MARIUS

Sen çok pratiksin.

FANNY

On sekiz yaşındayım. Koca intihabı için en müsait zamanımdır; çünkü, hiç bir vakit şimdi ki kadar güzel olamıyacağım.. Ve fırsat da zühur edince onu kaçırmamak lâzım.

MARIUS (Sınırli)

Fırsat zuhur etti mi?

FANNY

Evet.

MARIUS

Kim?

FANNY

Annemden beni istedi..

MARIUS

Kim?

FANNY

Onu sana söylemekle iyi ediyor muyum bil-mem.

MARIUS (Hiddetli)

Söylemek istemiyorsan sakla kendinde.

FANNY

Şimdi öğreneceksin.

MARIUS

Ah! ben onu çoktan biliyorum. Küçük Vic-tor'dan başka kimse değil. O anlaşılır, çok oldu.

FANNY

Ya sen, de anladın mıydı?

MARIUS

Herkes anlamıştır. Midye yeme bahanesiyle seninle konuşmak için her akşam yanına gelirdi. Yediği midyelerin haddi hesabı yoktur.

FANNY

Bundan ne çıkar?

MARIUS

Bundan, onun ahmak olduğu çıkar. Eğer sen de mağazayı hedef tutuyorsan babasının yaşadığını unutma.

FANNY

Ah! ben kimsenin ölümünden bir şey bekle-mem, ve Victor da bana viz gelir.

MARIUS

O halde kim?

FANNY

Panisse.

MARIUS (İnanmak istemez)

Panisse mi? Panisse baba ha?

FANNY

Evet, Bay Panisse. Bir müddetten beri onun yaklaştığını görüyordum. Nihayet geçen pazar annemi ve beni kulübeye götürdü.

MARIUS

Biliyorum, yanınızda annen vardı!

FANNY

Evet. O yemek yaparken biz aykallılarda

dolaşmağa yittik. Ansızın şapkasını çıkardı ve dizlerime kapandı.

MARIUS (Alaylı)

Panisse baba ha?

FANNY

Beni sevdiğini, Marsilya'nın en güzel kızı ol-duğumu ve benimle evlenmek istediğini söyledi. Sonra kalkıp öpmek istedi.

MARIUS (Alaylı)

Seni öpmek istedi. Peki sonra?

FANNY

Bir tokat aşkettim; çünkü beni annemden istemesi için bu en emin çare idi. Hakikaten bu sabah istedi. İşte bu kadar.

MARIUS

Sen, maharetli bir yalancısın kızım.

FANNY

İnanmıyor musun?

MARIUS

Hayır!

FANNY

Niçin?

MARIUS

Çünkü anneni istediğini biliyorum. Biraz ev-vel sırtındaki elbiseyi gördüm. Ve onunla ne şe-kilde konuştuğunu da gördüm.

FANNY

Alâ.

MARIUS

Sen istediğin kadar "alâ", de. Panisse'le ev-lenmeyi bir saniye dahi düşündüğünü bana inan-dıramazsın.

FANNY

Alâ! O halde bana verecek bir nasihatın yok mu?

MARIUS

Evet. Akla bundan daha yakın bir hikâye anlatırsan o vakit sana nasihat veririm.

FANNY

Alâ.

MARIUS

Haydi! Öyle bir adam ki gözlerinin önü kö-rüğün yanları gibi katlanmış...

FANNY

Sus, işte o.

(Panisse kapıda görünür, pek neşelidir.)

OLUP BİTENLER (*)

Biz insanlar, yer yüzüne gözlerimizi açıp bir cemiyetin ortaklama yaşayışından faydalanışla-rımızın sebeplerini, kader gibi silik ve suunmuş-zun kontrolünden ötelere bağlamamak vicdanma ermek zorunda olduğumuz bir devirde yaşıyoruz.

Bizim kurduğumuz ve bizden ibaret olan cemiyette, size, bir sürü vazifelerimiz olduğunu;

ONUNCU SAHNE
FANNY, MARIUS, PANISSE

PANISSE

Ne haber güzelim, dinleniyor musun?

FANNY

Hem müşteri bekleyeyim hem de biraz se-rinleyeyim istedim.

PANISSE

Çok haklısınız.

Eda ile söyler).

Güneş gündüzün Allahıdır.

Fakat taze yüzünü ondan saklar

Zira, aşkın güzel güllerini

Vahşi hararetiyle yakabilir.

MARIUS

Ha! Ha! Ha! Panisse, bu tam yerini buldu.

PANISSE

Dostum böyle beyitler söylemek benim hu-susiyetimdir. Kadınlar ondan çok zevk alırlar! Bu dört küçük mısra kadarı da yoktur.

FANNY

Onları siz mi yazdınız?

PANISSE

Yalancı olsaydım, ve Victor - Gelu cadde-si-ne dönülen köşede bütün bürosu vitrininde bu-lunan bir pomad kolu üzerinde okumayacağına emin olsaydım, evet derdim. Bundan başka bir şirin en büyük liyakatı, konuşmada tam yerine yerleştirilmesindedir. Marius, iki anason rakısı getir.

FANNY

Birisi benim mi?

PANISSE

Ya kimin olacaktı? Gel biraz otur. Gel!

(Devamı var)

bu vazifelerimize kudretlerimizin hudutsuzluğuyla sarıldığımız anda o cemiyeti bulunduğu sathıtan daha üstün bir sathı çıkarabileceğimizi söylemeyi fazla buluyorum.

Kendi menfaatimizi iktiza ettiren faaliyetle-rimizde dahi, başkalarının saadetine bulunaca-ğını idrâk etmek de bir nevi fazilettir sanırım.

İşte biz, Denizli Halkevi İdare Heyeti, siz-leri, müteakıl menfaatler ve yaşamak hakkını karşılamak isteyen bir huzursuzluğun sevgiyle buraya çağırarak.

Yirmi bir yıllık bir inkılâp toprağının üs-tünde, onun bize bağışladığı saadetler ortasında yaşıyoruz. Bu yirmi yılı aşan devre içinde, yapı-lanlarla duyduğumuz saadetin büyüklüğüne işa-ret etmek istemiyorum. Çünkü bu millet ve bu toprak buna layıktır. Benim asıl belirtmek istedi-ğim nokta, yapılanlarla kifayetin ve üzerinden aşarak daha çok, daha iyi şeyler yapmak; bu memleketi, arzuladığı her türlü gelişmeye kavuş-turmaktır.

Hepimizin bu şehrin sosyal ızdırabını daydu-gumuza şüphe yoktur. Bugün, küçük şehirler, —1939 harbi bir sebep olarak ileriye sürülse bile— medenî imkânların mevcudiyetinden uzak-tır. Çalışmanın tadını, dinlenmenin ve eğlence-nin tadıyla birleştirmeyi baş gaye edinen yirmin-ci asır insanı olmak neden bir bedbahtlık vesi-lesi sayılsın... Cemiyeti bizler yapıyoruz; yap-tıklarına, halkın kaderini bağlamış olduğu bir merkezi hükümetin insanı da değiliz.. Bir çok şeyler vardır ki, onları bizler yaratacak ve bizler yaşatacağız.

Onun içindir ki, bizim demokrasimiz, ken-dinden kuvvet aldığı halk ile arasına halkevi gibi güzel bir müessese koymuştur. Her şeye, alışık olduğu bir ihtiraz ile bakan halkımız bile, ben müşahade ettim ki, halkevlerinin teşek-kül sebebine kalenderliğin gözleriyle bakmamış-tır. Fakat, halkevleri de alâka bakımından, ya-sama bakımından hükümetin ilgisi kadar, bu ce-

(*) 12 Ocakta Halkevinde yapılan toplantı-da Tahsin Sayguni'nin konuşması.

miyetin münevver insanın alâkasiyle yaşar. O'nun kuruluşu, prensipleri, kadrosu ve programı bunu gösterir. Ve halkevleri, bu bakımdan vatandaşların idealini sınavan, feragatli bir çalışmanın yeridir.

Şehrimizi gözönünde bir misal olarak alalım : Düşünce ve duygularında kötümserlik aramamızı rica edeceğim.. Yaşamak, fizyoloji ki. taplarının yazdığı gibi —şehik ile başlayan, zefir ile biten— bir zamanın hikâyesi midir. Ne boş söz. Ben, gürültüsüz, huzur içinde, dalgalanmadan, cemiyetin bir sürü kıpırdanışlarıyla alâkalanmayan kabuğuna çekilmiş bir hayatı da, lügatimin içine sokamam.

O halde, şu güzel tabiatlı şehir içinde, yirminci yüzyılın mesut insanını, bu bakımdan, görmek mümkün müdür?.

Hani mükemmel sineması, hani tiyatrosu, hani eğlence yerleri, hani, okul dışında okuyacak ve kafasını geliştirecek insanın karargâhı, hani müzik, hani şu, hani bu?!

Fakat, inkılaplarımızın bu noktaya da geldik. Benim sözlerim, daha ileride olmayı arzulayan değil, ihtirasla arayan bir insanın sözleridir..

Bütün bu yokluklara bakarak kaderin boy-numuzu bükmesine, bu şehrin kötü taliine, bu şehir için iyi niyetler beslediğini bildiğimiz insanlara ne sözümüz var?..

Halbuki, halkevi, kültüre, saffete susayan bir şehri özlediği dünyaya kavuşturabilir.

İyi çalıştığı takdirde bir halkevi, okul dışındaki kalan vatandaşa, gün gün gelişen çeşitli bilgiler verebilir. İyi çalışmanın da bir şartı olan temiz, faydalı, ruhi dinlendirici bütün eğlence vasıtalarını koynunda taşımak kudretini her an hâiz olabilen bir halkevi, vatandaş için daima hazır olabilir.

Halkevinin teşkil eden dokuz komite, cemiyetin maddi, mânevî bütün ihtiyaçları gözönünde tutularak hazırlanmıştır. Yeter ki, yukarıda da söylediğim gibi çalışsın, ve bu çalışmanın da sıfatı ideal olsun, suur olsun..

Sizlere, bir komitemizin çalışma pprogramını sunuyorum. Görüyorsunuz ki, bunlar yapıldığı an, bu şehir, temsil sanatının sonsuzluğunu hissetmiyecektir. Neyimiz eksik?. Geçen yılları hatırlayan vatandaşların gözleri önünde çok şeyler canlanabilir. Ve biz de biliyoruz ki, halkımız topluca halk tedrisinin vasıtalı bir kolu olan tiyatro günlerinde, halkevinin nice zamanlar camlarını

kırmış, salon hıncahınç dolmuştur. O şehir, yine o şehirdir; bize o günleri yaşatan arkadaşlarımız da aramızdadır.

Biraz ruhumuzu, duygularımızı, mantığımızı sakın bir murakabenin mehengine vurarak düşürsek, kukıdan, karağözden modern tiyatroya, orta oyunundan klasik kıymetlere kadar her şeyi gözlerimiz önünde yaşatılabilir. Halkın istediğini halka vermek —eğer ortada bir millet selâmeti mevzuubahs ise— borcumuzdur, vazifemizdir.

Bütün komiteler öyle.. Maddi menfaatlerin çarpışmayacağı bir pazar ve borsa yeri, mânevî umutların ihtirasla gıcırdayan yükselme basamakları olmayan ve olmaması lâzımgelen halkevinde. bütün komiteler tam kadrolarile çalıştığı gündür ki, şehrimizin yüzüne kara bir kader damgası vurmak imkânı ortadan kalkacaktır.

Konuşmama başlarken, yaşamamızın mutlaka bir karşılığı olması lâzımgeldiğinden, Tanrı'nın, yaratma karşılığı olarak biz insan oğlundan, mutlaka iyiye matuf bir şey beklediğinden bahsettım. Ferdi vazifeden millet vazifesine kadar kademe kademe yükselebilen bu hayat borçlarını eda etmek için, içimizde bir endişenin yaşamaması gariptir.. Bu endişeyi gün ışığma, suur ışığma, vicdan ışığma tutmak gerek. Bütün arkadaşlarımızın, bütün dinleyicilerimin duyduğu bu endişeyi hatırlatmaktan başka gayem yoktur.

Muvaffak halkevi, şehrin bütün dertleriyle uğraşan, onlara deva arayan, vatandaşları neye olursa olsun susatmayan bir halkevidir. Biz de, Denizli Halkevinin böyle bir halkevi olmasını istiyoruz.

Halkevi tamamen bir kültür müessesesidir. Halkı elinden tutarak yönlendirmek ve yüceltmek onun vazifesidir. Bu müesseseyi sevk ve idare edecekler bu toplu ve çok cepheli kültür işini hazmetmiş insanlar olmak gerekiyor.

Onun için, çalışmalarını paradan çok mânevî bir feragatin gürlüğüyle devam ettirecek olan halkevine, bütün aydın vatandaşlarımızın emeğini bağlamasını istiyoruz.

Evin kalkınmasına yardım edecek, köylümüzü içinde bulunduğu hayat şartlarından özlediğimiz hayat şartlarına iletecek Köycüler kolumuz, memleketin tarih ve eski eserler özelliğini, bilineni ortaya koymak, bilinmeyeni bilinen yapmak için çalışması gereken bir tarih müze kolumuz; çevremizin geçmişteki kıymetlerini tanıtmak, gelecekteki taze hüviyetlere ileri bir kuvvet

verebilmek, Folklor malzemelerini derlemek, yayım yapmak ödevini taşıyan bir dil . edebiyat kolumuz; yoksul ve yaralı halkın dertlerine koşacak, açlara aş, hastalara ilaç verecek ve bir şehrin sefaletini düzeltmeğe ortak gayeli bir sosyal yardım kolu, şehri sahne sanatına kavuşturacak, ona sahne yoluyla bildiklerini verecek, ona, üzülmünün ve gülmenin temizliğini ve yerindeliliğini öğretecek bir temsil kolu, ve muhtelif plastik sanatlarla, sese, renge dayanan güzelliklerle halk kültür terbiyesine elini uzatacak bir güzel sanatlar kolu, spor kolu, yayım kolu...

Görülüyor ki, halkevinin ideal gayeli, geniş çerçeveli bir programı var.. Bir halkevi, bu geniş program karşısında, netice bakımından iki şey yapabilir : Ya kapılarını kilitlemek, yahut da halkın gözbebeği bir müessese, her an araya cağı bir merkez olmak..

Inkılâp Türkiye'sinde hamlelerden dönmek, yarı yolda aciz duyup, yapamamanın mecalsizliğiyle boyun bükmek olmadığına göre, bu geniş çizgili programı belirtmeğe çalışarak hem yaşamının, hem de yaşatmanın zevkini duymak, muhakkak ki şu anda düşüneceğimiz tek şeydir. Ve bizim milli karakterimize de ancak bu ayar...

Şimdi, yukardanberi söylemeğe gayret ettiğim şeyleri hulâsa etmek ve düşüncelerimi bir neticeye bağlamak isterim : Halkevi, bu şehrin bütün sosyal susuzluklarını dindirecek bir yuva olabilir. Halkevinin teşekkül sebepleri, programı ve imkânları buna elverişlidir.

Muhtelif sahalarda çalışan kolları ve bu kolların zengin iş sahaları ile Halkevimiz de ideal gayrete sahip; ehliyetli arkadaşlara topluluğı; onu daima murakabeden uzak tutmayacak, ona her an elini uzatacak bir vatandaş topluluğunun müşterek çalışmasıyla yükselebilir.

Verimli bir halkevi olmasını temin için çırpındığımız hepimizin evi bu çatıya, asil hüviyetini vermek için sizi buraya çağrdık. Beni, şu ana kadar sabırlarını tartarak dinleyen vatandaşlarımızın, hem milli bir drvanın tahakkuku, hem de bu şehre lâyık bir halkevinin yaratılışı için yardımlarını bekliyoruz.

AKŞAM

Minarelerden dökülür şehre akşam,
Gurupla öpüşür
Sonsuza giden sular,
Ufukta tutuşur yorgun bulutlar
Ve bir rüya gibi ruhları sarar
Gece...
Çiçekli kameriyelerde arzular
Mehtaba dalıp yıkanır uzak iklimlerin
meltemile...

Hayati HANÇERLIOĞLU

SULH DÖNÜŞÜ

(İlhan Kurutluoğlu'na)

Billûr avizelerden dökülsün sükût
Yorgun ihlamurlarda yaşayan gece.
Aynama akseden tebessümlerin
İsterim bitmesin... Günlerce.
Saadet şarkıları yükselen diyardan
Yeşil gülleriyle sana müjde getirsin şehir.
Sevinçli hülyalar taşıyan nurlu mehtapta
Buket saçsın göllere, arzu yüklü güzeller..
Mevsim mevsim açsın dallarda çiçek
Aşına yüzlerde kalmasın keder,
Sulh dönüşünde sevgilim beni
Beklesin yollarda yazla beraber...

Hüseyin YAĞCI

AYIN OLAYLARI

Halkevleri ve Odaları kuruluşunun on üçüncü yıldönümü:

25 Şubat 1945 pazar günü Halkevimizde, halkevleri, odaları açılışının on üçüncü doğum yılı kutlanmıştır. Başta Sayın Valimiz Cevat Ökmen, Parti Reisî ile, memurlar ve kalabalık bir halk karşısında törene İstiklâl marşıyla başlanmış, Ankara'dan açılış nutku dinlenilmiş, bundan sonra geçen yılki çalışmaların bir muhasebesi yapılmış; önümüzdeki yıla ait yapılmak istenen işler hülâsa edilmiştir.

Bundan sonra şiirler okunmuş, millî oyunlar oynanmıştır.

"On altıncı asır,, günü:

İsmet İnönü Lisesi kültür kolu, geçen ay içinde bir "On altıncı asır günü,, tertiplemiştir. Valimiz Cevat Ökmen'in de hazır bulunduğu bu toplantıda öğretmenler ve talebeler okunanları alâka ile dinlemişlerdir. Bu toplantıda, 16 ncı yüz yılın ilim ve sanat bakımından kıymeti belirtilmiş, şiirler okunmuş, ve bunlara ait şarkılar söylenmiştir.

Lise kültür koluna bu yolda yeni başarılar dileriz.

Halkevinde bir toplantı:

Halkevimiz çalışmalarına daha canlı bir hal verebilmek, halkın ve aydınların geniş ölçüde ilgilerini bu çatıda toplamak gayesiyle, 23 ocakta bir toplantı yapılmıştır. Bu toplantıda, Parti Vilâyet İdare Heyeti Reisî kısa bir konuşma yapmış; Halkevleri mevzuunda düşüncelerini söylemiştir. Bur-

dan sonra, Halkevi İdare Heyetinden bir arkadaş, Halkevi çalışmaları ve aydınların ödevi konusunu incelemiştir.

Bundan sonra da yeni üyelerin kaydı yapılmış, komiteler takviye edilmiş; ve her komite üyeleri beraberce toplanarak yeni yıl programları üzerinde konuşmuşlar ve kararlar almışlardır.

Bir ölüm yıldönümü:

Denizli Kız Sanat Enstitüsünü, Denizlide ilk açan, kuruluşunda büyük gayretleri görülen, arkadaşları ve muhitinde çok sayılmış ve sevilmiş olan, ve geçen yıl 7 Şubat 1944 de hazin bir ölümle aramızdan ayrılan Atiye Özyener'in ölüm yıldönümü, 7 Şubat 1945 çarşamba günü samimî bir törenle anılmıştır.

Kendisini sevenler, öğretmenler ve talebeler, mezarını ziyaret etmişler, gelenkler koymuşlar, sevgi ve saygılarını göz yaşlarıyla ortaya koymuşlardır.

Çok genç yaşta aramızdan ayrılan Atiye Özyener'in yasına "İnanç,, da iştirak eder.

Yardımsenler Kurumunun balosu:

17 Şubat 1945 akşamı, Yardımsenler Kurumumuz, Halkevi salonunda zengin programlı bir balo tertiplemiştir; o gece, misafirler fevkalâde eğlenmişlerdir.

Şehrimizde, yoksul vatandaşları koruyan, onların acılarını dindirmeğe uğraşan şehrimiz Yardımsenler Kurumu üyelerine başarılar dileriz.

ŞEMSE TERAKKİ DEBAGAT VE TİCARET TÜRK ANONİM ŞİRKETİ - DENİZLİ

Küsele Fabrikası

Sağlam imalatı, muntazam muamelesi, seri muhaberesi ile yurdun her köşesinde tanınmıştır.

DENİZLİ İKTİSAT BANKASI TÜRK ANONİM ŞİRKETİ

Sermayesi : 250,000

Tesis tarihi : 1927

GARBİ ANADOLU DOKUMACILAR KUÇUK SANAT KOOPERATİFLER BİRLİK KOOPERATİFİ

MERKEZİ : Denizli

Kendisine bağlı ortak Kooperatifler tarafından kaput, astarlık, bez, çarşaf vesair her çeşit pamuklu el dokumaları imal edilmektedir. Malûmat hususunda Birliğe müracaat edilmelidir.

Sigaramınızı taze almak lâzımdır. Fazla miktarda alıp saklamak zararlıdır. Çünkü bunlar fazla kaldıkça hava şartlarından müteessir olur ve içimleri değişir.

İnhisarlar Umum Müdürlüğü

HALK BANKASI ve HALK SANDIKLARI

2284 Sayılı kanunla kurulmuş meslekî küçük kredi müessesesi

BANKA : Ankara

SANDIKLAR :

Ankara Halk Sandığı

İstanbul Halk Sandığı

AJANLAR : Denizli, Bursa,

Kastamonu, Gaziantep,

Maras.

Küçük ticaret ve san'atlara Meslekî faaliyetleri için kolaylıkla kredi verir ve tevdiat kabul eder.

DERGİ ÇIKARAN HALKEVLERİ

Derginin adı	Çıkaran Halkevi	Derginin adı	Çıkaran Halkevi
Başpınar	Gaziantep	Karaelmas	Zonguldak
Çorumlu	Çorum	Kaynak	Balıkesir
Doğuş	Kars	Konya	Konya
Erciyeş	Kayseri	Ondokuz Mayıs	Samsun
Fikirler	İzmir	Taşpınar	Afyon
Gediz	Manisa	Türk Akdeniz	Antalya
Görüşler	Adana	Ün	İsparta
Halkevi	Eskişehir	Uludağ	Bursa
İnanç	Denizli		
İnan	Trabzon		
Karacadağ	Diyarbakır		

Flatı : 15 kuruş

Osmanbey Basımevi — İstanbul

Kurum Adı: TÜRK TARİH KURUMU
Sicil No: 255.7.2/24/807897
DERGİLER İNANÇ : SANAT KÜLTÜR DERGİSİ 96-97 (1945)
Markası: .MARKASIZ Bulunduğu Yer: Konusu: TÜRKÇE

